

SÈRIE 5

PLA NOU

L'examen consta de dues opcions diferenciades, cadascuna amb un text i quatre preguntes sobre el text. En la segona pregunta, l'opció A consta de sis subpreguntes amb una estructura de respostes tancades. En aquest cas, les respostes permeten una correcció objectiva. En la segona pregunta de l'altra opció i en la resta de preguntes de les dues opcions, la gamma de respostes és més àmplia. Les preguntes no objectives de cada opció mantenen una estructura molt semblant, però els textos i les possibilitats de respostes obren tot l'espai propi de la matèria de l'examen. Les pautes que figuren a continuació pretenen també unificar al màxim possible la correcció d'exàmens que es presten a solucions molt diferents. Per això es formulen en termes aplicables a qualsevol opció i a qualsevol resposta a les preguntes; tret de la pregunta 2 de l'opció A, que s'ha de respondre estrictament com s'assenyala en aquestes pautes.

Primera pregunta (totes dues opcions)

Explicar breument la idea principal del text (2 punts).

Els punts s'han de repartir de la manera següent:

- a) Encert en la identificació de la idea o idees. (1 punt)
- b) Claredat i precisió en l'explicació. (1 punt)

Segona pregunta OPCIO A

Les respostes correctes a les preguntes de resposta tancada són les següents:

- 2.1. **(b)** La coincidència entre filosofia i poder polític. (0,5 punts)
- 2.2. **(c)** Els mals de l'Estat només s'acaben amb la monarquia. (0,5 punts)
- 2.3. **(c)** Arribar a una bona definició de *filòsof* és útil per defensar que els filòsofs han de governar l'Estat. (0.5 punts)
- 2.4 **(a)** A l'antiguitat. (0.5 punts)
- 2.5. **(d)** L'aristocràcia. (0.5 punts)
- 2.6. **(b)** De consonància. (0.5 punts)

ATENCIÓ! Cada resposta errònia de la pregunta 2 descompta un 33% de la puntuació prevista per a cada pregunta (a efectes de càlcul, han de restar 0,16 punts per cada resposta incorrecta). Per contra, les preguntes no contestades no tindran cap descompte. La puntuació global de la pregunta 2 **no** pot ser **negativa**. Al final de l'examen, s'ha de tenir en compte que, si la suma total de punts no és múltiple de 0,5, **caldrà arrodonir-la**.

Segona pregunta OPCIO B

Explicar el significat d'un concepte o expressió del text (3 punts).

Aquesta pregunta demana una explicació del significat que cal fer a partir de la comprensió del text i del coneixement del seu autor. S'ha de prendre com una pregunta exigent, que no admet gaire marrades. Cal repartir els punts de la manera següent :

- a) L'explicació del significat s'ajusta al sentit del text. (1 punt)
- b) L'explicació del significat és clara i precisa. (1 punt)
- c) S'aclareix bé la connexió entre el text i el significat del concepte o de l'expressió que cal explicar. (1 punt)

Tercera pregunta (totes dues opcions)

Comparar o relacionar un concepte o idea del text amb un altre que pot ser del mateix text o no (3 punts).

Cal repartir els punts de la manera següent:

- a) S'encerta en la fixació clara i precisa dels termes que la pregunta demana comparar o relacionar. (1 punt)
- b) La comparació es fa explícita (semblances, dissemblances, analogies, problemes, exemples, etc.), és a dir, la resposta no es limita a una simple juxtaposició. (1 punt)
- c) L'exposició en el seu conjunt és clara i precisa. (1 punt)

Quarta pregunta (totes dues opcions)

Consideració raonada de l'estudiant a favor o en contra del que diu l'autor del text (2 punts).

Els punts s'han de repartir de la manera següent:

- a) Capacitat d'elegir directament o indirectament la tesi que s'aprova o es desaprova i interès d'aquesta tesi. (1 punt)
- b) Consistència de les raons que s'al·leguen (el sentit de l'opinió no compta per a res). (1 punt)

PLA ANTIC

L'examen consta de dues opcions diferenciades, cadascuna amb un text i quatre preguntes sobre el text. Les preguntes de cada opció mantenen una estructura molt semblant, però els textos i les possibilitats de respostes obren tot l'espai propi de la matèria de l'examen. Les pautes que figuren a continuació pretenen unificar al màxim possible la correcció d'exàmens que es presten a solucions molt diferents. Per això es formulen en termes aplicables a qualsevol opció i a qualsevol resposta a les preguntes.

Primera pregunta

Explicar breument la idea principal del text (2 punts).

Els punts s'han de repartir de la manera següent:

- Encert en la identificació de la idea. (1 punt)
- Claredat i precisió en l'explicació. (1 punt)

Segona pregunta

Explicar un concepte o expressió del text (3 punts).

Aquesta pregunta demana una explicació que cal fer a partir de la comprensió del text. S'ha de prendre com una pregunta exigent, que no admet gaire marrades. Cal repartir els punts de la manera següent :

- L'explicació s'ajusta al sentit del text. (1 punt)
- L'explicació és clara. (1 punt)
- S'aclareix bé la connexió entre el text i el significat del concepte o de l'expressió que cal explicar. (1 punt)

Tercera pregunta

Comparar un concepte o idea del text amb un altre que pot ser del mateix text o no (3 punts).

Cal repartir els punts de la manera següent:

- S'encerta en la determinació dels termes que la pregunta demana comparar. (1 punt)
- La comparació es fa explícita (semblances, dissemblances, analogies, problemes, exemples, etc.), és a dir, la resposta no es limita a una simple juxtaposició. (1 punt)
- L'exposició en el seu conjunt és clara i precisa. (1 punt)

Quarta pregunta

Consideració raonada de l'estudiant a favor o en contra del que diu l'autor del text (2 punts).

Els punts s'han de repartir de la manera següent:

- Capacitat d'elegir directament o indirectament la tesi que s'aprova o es desaprova i interès d'aquesta tesi. (1 punt)
- Consistència de les raons que s'al·leguen (el sentit de l'opinió no compta per a res). (1 punt)

Trieu una de les dues opcions, A o B.

OPCIÓ A

Em sembla necessari que precisem qui són els filòsofs a què ens referim quan ens atrevim a sostenir que han de governar l'Estat; i això, a fi que, sent ben coneguts, tinguem mitjans de defensar-nos mostrant que a ells els és propi per naturalesa tractar la filosofia i governar l'Estat, i als altres seguir el que governa. [...] Llevat que els filòsofs governin en els Estats o que tots aquells que s'anomenen reis i dinastes practiquin noblement i adequadament la filosofia —llevat que coincideixin una i altra cosa: la filosofia i el poder polític—, no hi ha, amic Glaucó, treva per als mals dels Estats, ni tampoc, segons crec, per als del govern humà.

PLATÓ, *República*

1. Expliqueu breument la idea principal del text. [2 punts]

2. En les sis qüestions següents, trieu l'**única resposta** que considereu vàlida (no cal justificar-la). Cada resposta errònia descompta un 33% de la puntuació prevista per a cada pregunta. Per contra, les preguntes no contestades no tindran cap descompte.

Escriviu les vostres respostes en el quadernet de respostes, indicant el número de la pregunta i, al costat, la lletra que precedeix la resposta que considereu correcta (a, b, c o d).

[0,5 punts per qüestió encertada]

- 2.1. Què defensa Plató en aquest text?
  - a) La monarquia.
  - b) La coincidència entre filosofia i poder polític.
  - c) Un govern fort de l'Estat.
  - d) Que mani un de sol.

- 2.2. Assenyaleu la frase que considereu que **no** coincideix amb cap idea del text.
  - a) Els filòsofs han de governar l'Estat.
  - b) No hi ha Estat bo sense filòsofs governant.
  - c) Els mals de l'Estat només s'acaben amb la monarquia.
  - d) Als filòsofs els és propi per naturalesa governar l'Estat.

2.3. Assenyaleu quina de les frases següents expressa una argumentació continguda en el text.

- a) Quan hi ha coincidència entre filosofia i poder polític és perquè els reis s'han fet filòsofs.
- b) Sense reis, els Estats no deixen de tenir mals.
- c) Arribar a una bona definició de *filòsof* és útil per defensar que els filòsofs han de governar l'Estat.
- d) Com més filòsofs hi hagi en un Estat, més just serà.

2.4. A quin període històric pertany la filosofia de Plató?

- a) A l'antiguitat.
- b) A l'Edat Mitjana.
- c) Al Renaixement.
- d) A la modernitat.

2.5. Quina forma de govern es defensa en el text?

- a) La plutocràcia.
- b) La monarquia.
- c) La democràcia.
- d) L'aristocràcia.

2.6. De quina mena és la relació que hi ha entre el govern de l'Estat i el govern de l'home sobre si mateix pel que fa a la consecució d'una treva dels seus mals?

- a) De total independència.
- b) De consonància.
- c) D'absoluta contraposició.
- d) De proporció inversa.

3. Compareu la idea de *govern* que hi ha en aquest text amb alguna altra idea de *govern*. [3 punts]

4. Expliqueu per què creieu que l'autor del text té raó o per què creieu que no en té. [2 punts]

Trieu una de les dues opcions, A o B.

La tranquil·litat d'esperit neix de l'alliberament de tots els temors, i de la memòria continuada dels principis generals i de les regles fonamentals. Per tant, en cada criteri, ens hem d'atenir a tot allò que és present tant a les sensacions —les sensacions comunes segons el comú, i les particulars segons el particular— com a l'evidència immediata. Si respectem aquests principis, coneixerem sens dubte la causa d'on prové la torbació i la por, i ens n'alliberarem, investigant les causes veritables dels fenòmens celestials i de tots els altres que se'ns presenten sovint i que atemoreixen en gran manera la resta dels homes.

EPICUR, *Lletra a Heròdot*

OPCIÓ A

1. Resumiu el contingut del text en una sola frase. [2 punts]
2. Expliqueu algunes característiques de l'època hel·lenística. [3 punts]
3. Quina imatge del savi es desprèn d'aquest text d'Epicur? [3 punts]
4. Què significa «la memòria continuada dels principis generals»? [2 punts]

OPCIÓ B

1. Quin és l'argument bàsic que estructura aquest text? [2 punts]
2. Compareu el savi epicuri amb alguna altra imatge de la saviesa. [3 punts]
3. Com definiríeu la causa d'on prové la por? [3 punts]
4. Què creieu que hi pot haver d'Epicur en l'àmbit de la ciència moderna i contemporània? [2 punts]

Trieu una de les dues opcions, A o B.

OPCIÓ A

Atès que un fonament principal de l'alabança moral està en la utilitat de qualsevol qualitat o acció, és evident que la raó ha de tenir una participació notable en totes les decisions d'aquesta classe; ja que res, sinó aquesta facultat, pot instruir-nos sobre la tendència de les qualitats i accions i assenyalar les seves conseqüències beneficioses per a la societat i per al seu posseïdor. En molts casos és un assumpte subjecte a gran controvèrsia: poden sorgir dubtes, donar-se interessos oposats i ha de donar-se preferència a un extrem, per subtils consideracions i per un petit predomini de la utilitat. Això s'ha de notar, particularment, pel que fa a la justícia, com és natural suposar per raó d'aquesta espècie d'utilitat que acompanya aquesta virtut. Si cadascun dels casos de justícia fos útil, com els de la benevolència, a la societat, la situació seria més simple, i rares vegades estaria subjecta a controvèrsia. Però com que els casos individuals de la justícia són perniciosos amb freqüència en la seva tendència primera i immediata, i com que els avantatges per a la societat resulten només de l'observació de la regla general i de la concurrència i combinació de diverses persones en la mateixa conducta equitativa, el cas aquí es torna més intricat i complex. Les diverses circumstàncies de la societat, les diverses conseqüències de qualsevol pràctica, els diversos interessos que poden proposar-se: tot plegat, moltes vegades, és dubtós i subjecte a gran discussió i enquesta.

HUME, *Investigació sobre els principis de la moral*

1. Expliqueu breument la idea principal del text. [2 punts]
2. En les sis qüestions següents, trieu **l'única resposta** que considereu vàlida (no cal justificar-la). Cada resposta errònia descompta un 33% de la puntuació prevista per a cada pregunta. Per contra, les preguntes no contestades no tindran cap descompte.

Escriviu les vostres respostes en el quadernet de respostes, indicant el número de la pregunta i, al costat, la lletra que precedeix la resposta que considereu correcta (a, b, c o d).

[0,5 punts per qüestió encertada]

- 2.1. Quina és la facultat capaç d'observar la utilitat d'una qualitat o acció?
  - a) La facultat sensible.
  - b) La intel·ligència emocional.
  - c) La raó.
  - d) La intuïció.

2.2. Assenyaleu la frase que considereu que **no** coincideix amb cap idea del text.

- a) La utilitat no serveix com a criteri per a la justícia.
- b) Els homes discuteixen sovint sobre els beneficis d'una acció.
- c) La justícia pot perjudicar en casos individuals.
- d) La benevolència sempre resulta útil a la societat.

2.3. Assenyaleu quina de les frases següents expressa una argumentació continguda en el text.

- a) Com que en un assumpte controvertit no s'ha de donar mai preferència a un extrem, la justícia és objecte de debat.
- b) Com que només la raó pot descobrir la utilitat d'una acció, és la raó la que ha de decidir el que és moralment digne d'alabança.
- c) Sempre que la justícia intervé en un assumpte, algú en surt perjudicat.
- d) Com més grans són la discussió i l'enquesta, més avantatges s'obtenen per a la societat.

2.4. Com es denomina pròpiament la doctrina moral de la qual el text de Hume és una mostra?

- a) Utilitarisme.
- b) Pragmatisme.
- c) Intel·lectualisme.
- d) Emotivisme.

2.5. Amb quin nom es coneix el període o moviment a què pertanyen el text i el seu autor?

- a) Romanticisme.
- b) Classicisme.
- c) Il·lustració.
- d) Revolució.

2.6. A quin corrent filosòfic pertanyen el text i el seu autor?

- a) A la fenomenologia.
- b) A l'empirisme.
- c) Al racionalisme.
- d) A l'idealisme.

3. Compareu la idea de *justícia* que hi ha en aquest text amb qualsevol altra idea de *justícia*. [3 punts]

4. Expliqueu per què creieu que l'autor del text té raó o per què creieu que no en té. [2 punts]

OPCIÓ B

El resultat general a què vaig arribar i que, una vegada obtingut, va servir de fil conductor als meus estudis, pot resumir-se així: en la producció social de la seva vida, els homes contrauen determinades relacions necessàries i independents de la seva voluntat, relacions de producció, que corresponen a una determinada fase de desenvolupament de les seves forces productives materials. El conjunt d'aquestes relacions de producció forma l'estructura econòmica de la societat, la base real sobre la qual s'aixeca la superestructura jurídica i política i a què corresponen determinades formes de consciència social. El mode de producció de la vida material condiciona el procés de la vida social, política i espiritual en general. No és la consciència de l'home la que determina el seu ésser, sinó, per contra, l'ésser social és el que determina la seva consciència.

MARX, *Contribució a la crítica de l'economia política*

1. Expliqueu breument la idea principal del text. [2 punts]
2. En les sis qüestions següents, trieu **l'única resposta** que considereu vàlida (no cal justificar-la). Cada resposta errònia descompta un 33% de la puntuació prevista per a cada pregunta. Per contra, les preguntes no contestades no tindran cap descompte.

Escriviu les vostres respostes en el quadernet de respostes, indicant el número de la pregunta i, al costat, la lletra que precedeix la resposta que considereu correcta (a, b, c o d).

[0,5 punts per qüestió encertada]

- 2.1. Les relacions de producció són:
  - a) el conjunt de l'estructura econòmica.
  - b) les forces productives materials.
  - c) resultats de la vida social.
  - d) necessàries i independents de la voluntat humana.
- 2.2. Assenyaleu la frase que considereu que **no** coincideix amb cap idea del text.
  - a) Les formes de consciència social se sustenten sobre l'estructura econòmica.
  - b) Cada fase de desenvolupament de les forces productives té les seves relacions de producció corresponents.
  - c) El mode de producció de la vida material condiciona el procés de la vida social.
  - d) La superestructura jurídica i política determina les relacions de producció.

- 2.3. Assenyaleu quina de les frases següents expressa una argumentació continguda en el text.
- a) Com que els homes produeixen la seva vida social, l'estructura econòmica dependrà de la vida social.
  - b) Ja que la cosa material sustenta l'espiritual, l'ésser social és la base real de la superestructura jurídica.
  - c) Sempre que hi ha consciència social, apareixen com a conseqüència d'aquesta unes forces productives materials.
  - d) La consciència de l'home no determina el seu ésser social, perquè les relacions de producció són la base real de la superestructura jurídica.

2.4. Com es denomina la doctrina política de Marx?

- a) Conservadorisme.
- b) Comunisme.
- c) Anarquisme.
- d) Esquerranisme.

2.5. Què és el mode de producció de la vida material en relació amb el procés de la vida social?

- a) Un efecte.
- b) Un resultat.
- c) Un condicionant.
- d) Un accident.

2.6. Indiqueu la parella correcta en què el primer membre és la base real del segon.

- a) Estructura econòmica - superestructura jurídica.
- b) Producció social - producció material.
- c) Formes de consciència social - forces productives materials.
- d) Estructura econòmica - relacions de producció.

3. Compareu el concepte d'*estructura econòmica* que hi ha en aquest text amb el concepte de *superestructura jurídica i política* d'aquest mateix text. [3 punts]

4. Expliqueu per què creieu que l'autor del text té raó o per què creieu que no en té. [2 punts]

Trieu una de les dues opcions, A o B.

En *El malestar en la cultura* hom indaga l'arrel pulsional d'aquesta instància tòpica que constitueix el *superjò*. I en el curs de la indagació «la cultura» queda determinada com el lloc mateix on és decidida la lluita entre les pulsions de vida i de mort. La cèlebre pulsio de mort apareix a l'arrel del sentiment de culpa, i aboca sobre el subjecte l'agressivitat que no arriba a descarregar sobre els objectes exteriors. El *superjò* martiritza el subjecte a través de severes vigilàncies, remordiments i càstigs; així, doncs, es troba al servei de «la pulsio de mort». Però, a més a més, controla i circumscriu les tendències destructives del subjecte respecte als vincles socials i, en aquest aspecte, contribueix a la tasca de fonamentació d'unitats superiors a l'individu. D'aquesta manera, la cultura tendeix, en les seves elaboracions més acabades —per exemple, en les religioses—, a accentuar el paper del «sentiment de culpa» i, així, contribueix a la limitació de les tendències desmesurades, narcisistes i destructives de l'individu. Aquest és l'origen d'una contradicció latent i irremeiable entre la cultura i «el principi del plaer» des del qual el subjecte es regeix.

C. BARDÓN i E. TRÍAS, Introducció a S. FREUD, *Escrits de crítica de la cultura*

OPCIÓ A

1. Resumi el contingut del text en una sola frase. [2 punts]
2. A quina època pertany Sigmund Freud? Expliqueu algunes característiques pròpies del pensament d'aquesta època. [3 punts]
3. Quina concepció de la cultura es desprèn de la lectura d'aquest text? [3 punts]
4. Per què diu el text que hi ha «una contradicció irremeiable» entre la cultura i el principi del plaer? [2 punts]

OPCIÓ B

1. Quin és l'argument que estructura aquest text sobre Freud? [2 punts]
2. Compareu el concepte de *subjecte* de Freud amb el d'algun altre pensador contemporani. [3 punts]
3. Què vol dir que el subjecte es regeix des del principi del plaer? [3 punts]
4. Quina actualitat tenen, al vostre parer, els plantejaments d'aquest text? [2 punts]

Trieu una de les dues opcions, A o B.

OPCIÓ A

El nostre coneixement no és més que una reminiscència. Si aquest principi és veritable, és totalment necessari que hàgim après en altre temps les coses que recordem en aquest; i això és impossible si la nostra ànima no existeix abans d'aparèixer sota aquesta forma humana. Aquesta és una nova prova que la nostra ànima és immortal.

PLATÓ, *Fedó*

1. Expliqueu breument la idea principal del text. [2 punts]
2. Expliqueu el concepte de *coneixement* que es desprèn d'aquest text. [3 punts]
3. A quina època de la història de la filosofia pertany aquest text? Relacioneu-lo amb alguna característica pròpia del pensament d'aquesta època. [3 punts]
4. Quina vigència creieu que pot tenir avui buscar proves a favor de la immortalitat de l'ànima? [2 punts]

OPCIÓ B

Fins ara no s'ha dubtat ni vacil·lat gens ni mica a considerar que el «bo» era superior en valor al «malvat», superior en valor en el sentit de ser favorable, útil, profitós per a l'home com a tal (inclòs el futur de l'home). Què passaria si la veritat fos el contrari? Què passaria si en el «bo» hi hagués també un símptoma de reculada, i així mateix un perill, una seducció, un verí, un narcòtic, i que a causa d'això el present visqués tal vegada a costa del futur?

NIETZSCHE, *La genealogia de la moral*

1. Expliqueu breument la idea principal del text. [2 punts]
2. Expliqueu el concepte de *bo* que es desprèn d'aquest text. [3 punts]
3. A quina època de la història de la filosofia pertany aquest text? Relacioneu-lo amb alguna característica pròpia del pensament d'aquesta època. [3 punts]
4. Quina vigència creieu que pot tenir avui posar en dubte la utilitat de la bondat? [2 punts]

Trieu una de les dues opcions, A o B.

OPCIÓ A

Però jo no he estat mai mestre de ningú; si algú desitja sentir el que dic o veure el que faig, a ningú no m'he refusat, sigui jove, sigui vell, ni tampoc sóc d'aquells que parlen quan hom els paga i si no se'ls paga no, ans estic a la disposició tant del pobre com del ric per a ésser preguntat, i qui vol pot respondre i escoltar el que dic. I si algú dels oients es torna bo o no, és cosa de la qual no fóra just de fer-me responsable, no havent promès mai a ningú cap mena d'ensenyament ni havent donat cap mena de lliçó. I si algú diu que ha après de mi i m'ha escoltat en particular alguna cosa que no hagin alhora escoltat els altres, tingueu entès que no diu la veritat.

PLATÓ, *Apologia de Sòcrates* (discurs de Sòcrates)

1. Expliqueu breument la idea principal del text. [2 punts]
2. A quina època de la història de la filosofia pertany aquest text? Relacioneu-lo amb alguna característica pròpia del pensament d'aquesta època. [3 punts]
3. Expliqueu el concepte de saviesa que es desprèn d'aquest text. [3 punts]
4. Quina vigència creieu que pot tenir avui aquest discurs? [2 punts]

OPCIÓ B

Si la cultura imposa sacrificis importants no solament a la sexualitat, sinó també a l'agressivitat humana, podem comprendre millor per què a l'home li és difícil de trobar la felicitat en la cultura. De fet, l'home primitiu ho tenia més bé, perquè desconeixia qualsevol restricció de l'instint. En canvi, les perspectives de poder fruir molt de temps d'aquesta felicitat eren molt escasses. L'home civilitzat ha canviat una part de les seves possibilitats de felicitat per una altra part de seguretat. No hem d'oblidar, però, que en la família primitiva només el cap fruïa d'aquesta llibertat dels instints; els altres vivien en una repressió esclavitzant. En aquest període primitiu de la cultura, el contrast entre una minoria que gaudia dels avantatges de la cultura i una majoria que n'estava privada arribava a un grau extrem.

FREUD, *El malestar en la cultura*

1. Expliqueu breument la idea principal del text. [2 punts]
2. A quina època de la història de la filosofia pertany aquest text? Relacioneu-lo amb alguna característica pròpia del pensament d'aquesta època. [3 punts]
3. Expliqueu el concepte de felicitat que es desprèn d'aquest text. [3 punts]
4. Quina vigència creieu que pot tenir avui el pensament de Freud? [2 punts]

Trieu una de les dues opcions, A o B.

OPCIÓ A

Quan diem que el plaer és fi no ens referim als plaers dels dissoluts o als que es donen en el goig, com creuen alguns que desconeixen o no estan d'acord o interpreten malament la nostra doctrina, sinó al fet de no sofrir dolor en el cos ni torbament en l'ànima. Ja que ni banquets ni orgies constants ni el gaudi de nois ni de dones ni de peixos ni de les altres coses que ofereix una taula luxosa engendren una vida feliç, sinó que l'engendra un càlcul prudent que investigui les causes de tota elecció i rebug, i dissipï les falses opinions de les quals neix la torbació més gran que s'apodera de l'ànima.

EPICUR, *Carta a Meneceu*

1. Expliqueu breument la idea principal del text. [2 punts]
2. A quina època de la història de la filosofia pertany aquest text? Relacioneu-lo amb alguna característica pròpia del pensament d'aquesta època. [3 punts]
3. Expliqueu el concepte de càlcul prudent que es desprèn d'aquest text. [3 punts]
4. Quin sentit creieu que pot tenir avui la unió entre plaer i felicitat? [2 punts]

OPCIÓ B

Totes les idees, especialment les abstractes, són naturalment dèbils i obscures. La ment no té sinó un domini escàs sobre elles; tendeixen fàcilment a confondre's amb altres idees semblants; i quan hem usat moltes vegades un mot qualsevol, encara que sense donar-li un significat precís, tendim a imaginar que té una idea determinada annexa. En canvi, totes les impressions, és a dir, tota sensació —bé externa, bé interna— és forta i vivaç: els límits entre elles es determinen amb més precisió, i tampoc és fàcil caure en error o equivocació respecte a elles. Per tant, si tenim la sospita que un terme filosòfic és usat sense significat o sense cap idea (com passa amb massa freqüència), no hem de fer res més que preguntar-nos *de quina impressió es deriva la suposada idea*; i si és impossible d'assignar-n'hi una, això serviria per confirmar la nostra sospita.

HUME, *Investigació sobre el coneixement humà*

1. Expliqueu breument la idea principal del text. [2 punts]
2. A quina època de la història de la filosofia pertany aquest text? Relacioneu-lo amb alguna característica pròpia del pensament d'aquesta època. [3 punts]
3. Expliqueu el concepte d'idea que es desprèn d'aquest text. [3 punts]
4. Quina vigència creieu que pot tenir avui el contingut d'aquest text? [2 punts]

Trieu una de les dues opcions, A o B.

OPCIÓ A

La prudència és fins i tot més apreciable que la filosofia; d'ella neixen tota la resta de virtuts, perquè ensenya que no és possible viure feliç sense viure de manera assenyada, honesta i justa, ni viure de manera assenyada, honesta i justa sense viure feliç. Les virtuts, en efecte, estan unides a la vida feliç i el viure feliç és inseparable d'elles.

EPICUR, *Carta a Meneceu*

1. Expliqueu breument la idea principal del text. [2 punts]
2. Expliqueu el concepte de felicitat que es desprèn d'aquest text. [3 punts]
3. A quina època de la història de la filosofia pertany aquest text? Relacioneu-lo amb alguna característica pròpia del pensament d'aquesta època. [3 punts]
4. Quin sentit creieu que pot tenir avui la connexió entre prudència i felicitat? [2 punts]

OPCIÓ B

El mode de producció de la vida material condiona el procés de la vida social, política i intel·lectual en general. No és la consciència dels homes la que determina la realitat; al contrari, la realitat social és la que determina la seva consciència. Durant el curs del seu desenvolupament, les forces productores de la societat entren en contradicció amb les relacions de producció existents, o, cosa que no és més que la seva expressió jurídica, amb les relacions de propietat a l'interior de les quals s'havien mogut fins aleshores. De formes de desenvolupament de les forces productives que eren, aquestes relacions es converteixen en traves d'aquestes forces. Llavors s'obre una nova era de revolució social. El canvi que s'ha produït en la base econòmica trastorna més o menys lentament o ràpidament tota la colossal superestructura.

MARX, *Contribució a la crítica de l'economia política*

1. Expliqueu breument la idea principal del text. [2 punts]
2. Expliqueu el concepte de superestructura que es desprèn d'aquest text. [3 punts]
3. A quina època de la història de la filosofia pertany aquest text? Relacioneu-lo amb alguna característica pròpia del pensament d'aquesta època. [3 punts]
4. Quina vigència creieu que pot tenir avui la revolució social? [2 punts]

Trieu una de les dues opcions, A o B.

OPCIÓ A

Les llargues cadenes de raons simples i fàcils, per mitjà de les quals generalment els geòmetres arriben a les demostracions més difícils, m'havien proporcionat l'ocasió d'imaginar que totes les coses que poden ser objecte del coneixement dels homes s'entrellacen d'igual forma i que, abstenint-se d'admetre com a veritable alguna que no ho sigui i guardant sempre l'ordre necessari per deduir-ne unes d'unes altres, no n'hi pot haver algunes de tan allunyades del nostre coneixement que no puguem, finalment, conèixer ni de tan ocultes que no puguem arribar a descobrir.

DESCARTES, *Discurs del mètode*

1. Expliqueu breument la idea principal del text. [2 punts]
2. Expliqueu l'expressió «cadenes de raons» inclosa en aquest text. [3 punts]
3. A quina època de la història de la filosofia pertany aquest text? Relacioneu-lo amb alguna característica pròpia del pensament d'aquesta època. [3 punts]
4. Quin sentit creieu que pot tenir avui la defensa d'un mètode geomètric per al coneixement filosòfic? [2 punts]

OPCIÓ B

El grau més gran o més petit de perill que per a la comunitat, que per a la igualtat hi ha en una opinió, en un estat d'ànim i un afecte, en una voluntat, en un do, això és el que ara constitueix la perspectiva moral: també aquí la por torna a ser el pare de la moral. Quan els instints més elevats i més forts, irrompent apassionadament, arrossegueu l'individu més enllà i per sobre del terme mitjà i de la fondata de la consciència gregària, aleshores el sentiment de la pròpia dignitat de la comunitat s'esfondra, i la seva fe en si mateixa, la seva espina dorsal, per dir-ho així, es fa trossos: en conseqüència, les coses que més s'estigmatitzaran i es calumniaran seran exactament aquests instints. L'espiritualitat elevada i independent, la voluntat d'estar sol, la gran raó són ja sentides com a perill; tot el que eleva l'individu per sobre del ramat i infon temor al proïsme és qualificat, a partir d'aquest moment, de malvat; els sentiments equitatius, modestos, submisos, igualitaris, la mediocritat dels apetits adquireixen ara noms i honors morals.

NIETZSCHE, *Més enllà del bé i del mal*

1. Expliqueu breument la idea principal del text. [2 punts]
2. Expliqueu la idea de moral que es desprèn d'aquest text. [3 punts]
3. A quina època de la història de la filosofia pertany aquest text? Relacioneu-lo amb alguna característica pròpia del pensament d'aquesta època. [3 punts]
4. Quina vigència creieu que pot tenir avui dir que la por és el pare de la moral? [2 punts]

Trieu una de les dues opcions, A o B.

OPCIÓ A

Després, examinant atentament el que jo era, i veient que podia fingir que no tenia cos i que no hi havia món ni lloc on em trobés, però que no podia pas fingir per això que jo no existís, sinó que, al contrari, del fet mateix que pensés a dubtar de la veritat de les altres coses, se'n derivava amb tota evidència i certesa que jo existia, mentre que, només que hagués cessat de pensar, encara que tota la resta del que havia imaginat fos veritat, no tenia cap raó de creure que jo existís; a partir d'aquí vaig conèixer que jo era una substància tal que tota la seva essència o naturalesa no era sinó pensar, i que per a existir no necessita cap lloc ni depèn de cap cosa material. De manera que aquest jo, és a dir, l'ànima, per la qual sóc allò que sóc, és enterament distinta del cos, i fins i tot és més fàcil de conèixer que aquest, i, encara que el cos no existís, l'ànima no deixaria pas de ser tot allò que és.

DESCARTES, *Discurs del mètode*

1. Expliqueu breument la idea principal del text. [2 punts]
2. A quina època de la història de la filosofia pertany aquest text? Relacioneu-lo amb alguna característica pròpia del pensament d'aquesta època. [3 punts]
3. Expliqueu el concepte d'ànima que es desprèn d'aquest text. [3 punts]
4. Quina vigència creieu que pot tenir avui la separació entre cos i ànima que proposa Descartes? [2 punts]

OPCIÓ B

Mitjançant el ràpid perfeccionament dels instruments de producció i la infinita facilitació de les comunicacions, la burgesia arrossega al corrent de la civilització totes les nacions, fins i tot les més bàrbares. Els preus baixos de les seves mercaderies constitueixen l'artilleria pesada que enderroca totes les muralles de la Xina i fa capitular els bàrbars més fanàticament hostils als estrangers. Obliga totes les nacions, si no volen sucumbir, a adoptar el mode de producció burgès, les constreny a introduir l'anomenada civilització, és a dir, a fer-se burgeses. En una paraula: es forja un món a la seva imatge i semblança.

MARX / ENGELS, *Manifest comunista*

1. Expliqueu breument la idea principal del text. [2 punts]
2. A quina època de la història de la filosofia pertany aquest text? Relacioneu-lo amb alguna característica pròpia del pensament d'aquesta època. [3 punts]
3. Expliqueu el concepte de civilització que es desprèn d'aquest text. [3 punts]
4. Quina vigència creieu que pot tenir avui el contingut d'aquest text? [2 punts]

Trieu una de les dues opcions, A o B.

OPCIÓ A

Ja he negat que jo tingui sentits ni cos. Amb tot, titubejo, ja que, què se'n segueix, d'això?, sóc tan dependent del cos i dels sentits que sense ells no puc ser? Ja estic persuadit del fet que res no hi ha en el món; ni cel ni terra, ni esperit ni cossos, i no estic igualment persuadit del fet que jo tampoc no existeixo? Doncs no: si jo estic persuadit d'alguna cosa, o merament si penso alguna cosa, és perquè jo sóc.

DESCARTES, *Meditacions de filosofia primera*

1. Expliqueu breument la idea principal del text. [2 punts]
2. A quina època de la història de la filosofia pertany aquest text? Relacioneu-lo amb alguna característica pròpia del pensament d'aquesta època. [3 punts]
3. Expliqueu el concepte de jo que es desprèn d'aquest text. [3 punts]
4. Quin sentit creieu que pot tenir avui la defensa d'un jo independent del cos? [2 punts]

OPCIÓ B

L'evolució individual se'ns presenta com el producte de la interferència entre dues tendències: l'aspiració a la felicitat, que solem qualificar d'«egoista», i l'anhel de fondre's amb els altres en una comunitat, que anomenem «altruista». Les dues designacions no passen de ser superficials. En l'evolució individual l'accent sol recaure en la tendència egoista o de felicitat, mentre que l'altra, que podríem designar «cultural», es limita generalment a instituir restriccions. Molt diferent és el que passa en el procés de la cultura. L'objectiu d'establir una unitat formada per individus humans és, de bon tros, el més important, mentre que el de la felicitat individual, tot i que encara subsisteix, és desplaçat a segon pla; gairebé semblaria que la creació d'una gran comunitat humana podria ser aconseguida amb més èxit si es fes abstracció de la felicitat individual.

FREUD, *El malestar en la cultura*

1. Expliqueu breument la idea principal del text. [2 punts]
2. A quina època de la història de la filosofia pertany aquest text? Relacioneu-lo amb alguna característica pròpia del pensament d'aquesta època. [3 punts]
3. Expliqueu el concepte de cultura que es desprèn d'aquest text. [3 punts]
4. Quin sentit creieu que pot tenir avui denunciar una cultura les exigències de la qual no tenen en compte la felicitat dels individus? [2 punts]

Trieu una de les dues opcions, A o B.

OPCIÓ A

La rebel·lió dels esclaus en la moral comença quan el ressentiment mateix es torna creador i engendra valors: el ressentiment d'aquells éssers als quals els està vedada la veritable reacció, la reacció de l'acció, i que es rescabalen únicament amb una venjança imaginària. Mentre que tota moral noble neix d'un sí triomfant dit a si mateix, la moral dels esclaus diu no, ja d'entrada, a un «a fora», a un «altre», a un «no-jo»; i aquest *no* és el que constitueix la seva acció creadora. Aquesta inversió de la mirada que estableix valors —aquest necessari adreçar-se cap a fora en lloc de tornar-se cap a si mateix— forma part precisament del ressentiment: per sorgir, la moral dels esclaus necessita sempre primer un món oposat i extern, necessita, parlant fisiològicament, estímuls exteriors per a poder actuar en absolut —la seva acció és, d'arrel, reacció.

NIETZSCHE, *La genealogia de la moral*

1. Expliqueu breument la idea principal del text. [2 punts]
2. A quina època de la història de la filosofia pertany aquest text? Relacioneu-lo amb alguna característica pròpia del pensament d'aquesta època. [3 punts]
3. Expliqueu els dos conceptes de moral que es desprenen d'aquest text. [3 punts]
4. Quina vigència creieu que pot tenir avui el contingut d'aquest text? [2 punts]

OPCIÓ B

El costum, doncs, és el gran guia de la vida humana. Només aquest principi fa útil la nostra experiència i ens permet esperar, per a l'esdevenidor, una successió de fets semblants als que han aparegut en el passat. Sense la influència del costum, no sabríem res de les qüestions de fet, tret del que és immediatament present en la memòria i els sentits. Tampoc no sabríem com ajustar els mitjans als fins, ni com fer ús de les nostres capacitats naturals per produir un efecte determinat. Seria la fi immediata de tota acció i de la part principal de les nostres especulacions.

HUME, *Investigació sobre l'enteniment humà*

1. Expliqueu breument la idea principal del text. [2 punts]
2. A quina època de la història de la filosofia pertany aquest text? Relacioneu-lo amb alguna característica pròpia del pensament d'aquesta època. [3 punts]
3. Expliqueu el concepte de costum que es desprèn d'aquest text. [3 punts]
4. Quina vigència creieu que pot tenir avui el contingut d'aquest text? [2 punts]

